

HOIDKE END JA OMA LÄHEDASI

NR 10
NOVEMBER
2020

Lääne-Nigula valla ajaleht

Märkame ja tunnustame

Järjekordne aasta hakkab lõpule jõudma ja üha enam pöördume mõtetes tagasi, mis tehtud sai ja kes olid sel aastal need tublid ja tegusad inimesed, kellele tahaks tänu ja tunnustust jagada!

Märkame ja tunnustame

Lääne-Nigula vallavolikogu kõrgeim tunnustus on aukodaniku tiitel, mis antakse inimesele erilise auavaldusena Lääne-Nigula vallale elutööna osutatud väljapaistvate teenete eest ja sellega kaasneb valla vapimärk. Tunnustus antakse välja üks kord aastas 24. veebruariks - Eesti iseseisvuspäevaks.

Varasematel aastatel on Lääne-Nigula valla aukodanikuks nimetatud Leevi Reinaru, Vladimir Belovas, Jaak Mullo, Saamo Heldema, Ülo Loorens, Vaike Liiv, Juhan Lukk ja Hedvig Kokk.

Lääne-Nigula vallavalitsuse suurimateks tunnustusteks on suur teenetemärk ja teenetemärk, mis antakse austusavaldusena

- Lääne-Nigula valla elanikule, kes on oma õpingutes, töös või muul alal saavutanud valla, maakonna, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil silmapaistvaid tulemusi;
- Isikule, kes on pikaajaliselt osalenud vallateenistuses, ettevõtjale või ettevõtte juhile, kes on edukalt arendanud ettevõtet ja Lääne-Nigula valla majanduselu ning pakunud tööd Lääne-Nigula valla elanikele, isiklike ja ettevõtete juubelite puhul;
- Kodanikuühiskonna eestvedajale, kellel on silmapaistev roll kodanikuühiskonna või külaelul arendamisel Lääne-Nigula vallas;
- Välisriigi kodanikule, kes on programme, projektide vms kaudu kaasa aidanud Lääne-Nigula valla sotsiaalsele, majanduslikule ja

kultuurilisele arengule;

- Eesti Vabariigi kodanikele ja ametiisikutele, kes on oma isikliku tegevusega kaasa aidanud Lääne-Nigula valla sotsiaalsele, majanduslikule ja kultuurilisele arengule;
- Isikule, kes on muul viisil märkimisväärselt toetanud Lääne-Nigula valda ja pälvinud vallavolikogu või vallavalitsuse põhjendatud austuse ja lugupidamise.

Suur teenetemärk antakse austusavaldusena isikule, kes on juba varem pälvinud valla teenemärgi või isiku tegevuste tähtsust arvestades erilise austusavaldusena.

Ootame ettepanekuid, keda tunnustada Lääne-Nigula valla aukodaniku ja Lääne-Nigula valla teenetemärkide tiitlitega!

Lääne-Nigula valla Aasta tegu tiitliga tunnustatakse erinevates valdkondades silmapaistnud inimesi, asutusi, organisatsioone, kelle tubli tegevus on 2020. aastal mõjutanud meie igapäevast elu kogukondades või vallas teravikuna.

Täpsem loetelu tunnustamise valdkondade kohta avaldame lähiajal valla kodulehel! Ettepanekuid tunnustamiseks saavad esitada kõik Lääne-Nigula valla elanikud ja Lääne-Nigula vallas tegutsevad juriidilised isikud. Valla kodulehel www.laenenigula.ee on leitavad vastavad blanketid, ootame ettepanekuid kuni 20. detsembrini 2020 vallavalitsuse aadressil Haapsalu mnt 6, Taebla alevik või e-posti aadressile vv@laenenigula.ee.

Novembris lõpeb ja algab kirikuaasta

Leevi Reinaru
EELK Noarootsi ja Lääne-Nigula koguduste õpetaja

Novembrikuu algab kõikide pühakute päeva ja hingede-päevaga. Igavikule suunatud pilk on tooni andev kogu novembrikuule. Novembris on veel üks päev, mis meenutab

teispoolsest. 22. november on igavikupüha ehk surnute mälestuspüha. Sellel pühapäeval mälestatakse lahkunud omak- seid ja sõpru. Lääne-Nigula kirikuks tehakse seda jumalateenistusel nimeliselt. Selle pühapäeva- ga lõpeb kirikuaasta ja novembri viimasel pühapäeval 29. nov. algab uus kirikuaasta adventi-

ajaga. Süütame esimese adventi- küünla ja igal järgneval lisame uue küünla juurde kuni süütame

joulukuusel kõik küünlad. Nõnda vaheldub pimedas sügisel lahkumise ja leina meeleolu lootuse ja rõõmsa ootusega. Pimedat aega hakkab kaunistama sädelev küünlaleek ja majade ümber valguseküünalde sära. Soovin hingerahu pimedatesse sügisõhtutesse ja uue ja hea ootust algavaks kirikuaastaks.

TULE VALLA ELANIKUKS!

Kodukandis on palju ära teha. Lääne-Nigula vald soovib omavallakatele pakkuda head elu – auku- deta sirgeid teid, avatud ja inspireerivat lasteaia ja koolikeskkonda, toetada neid, kel elus hetkel nii hästi ei lähe, teha uuenduskuur valla välisele vaatele...

Oled valinud Lääne-Nigula kohaks, kus viiruse- vabalt ja turvaliselt igapäevast elu jätkata – see teade on ka Sulle!

Anna meile võimalus ☺

Teha seda on päris lihtne – kirjuta end ametlikult Lääne-Nigula elanikuks. Kui Sa tood oma maksud valla rahakotti ja astud ise mõnikord vallamajast läbi, et meiega arutada, et kus lappida ja mida veel arendada, usu – me võiks teha koos lahe- daid asju.

ELUKOHATEATE SAAB TÄITA

■ vallamajas Haapsalu mnt 6, Taeblas

■ elukohajärgses osavallavalitsuses või teeninduskeskuses

■ E-teenuste vahendusel internetiaadressil www.eesti.ee

Kui Teil on küsimusi, palun julgelt ühendust võtta telefonil 47 20 300 või e-posti aadressil lohmus@laenenigula.ee

31. detsembriks Lääne-Nigula valla elanikuks registreerunute vahel loositakse välja 8 auhinda. Eraldi tunnustatakse ühte valda registreerunud perekonda (vähemalt 3 inimest sh vähemalt üks alaealine laps). Loosis osalevad kõik need, kes registreerivad ennast valla elanikuks 2020. aastal ja on seisuga 02.01.2021 endiselt valla elanike registris.

Volikogu esimees ja vallavanem tõmbasid tuulepargile pidurit

Neeme Suur,
vallavolikogu
esimees

Volikogu oktoobrikuine istung toimus Kullamaal. Tõenäoliselt on tuulepargi planeeringu menetlust käsitlev otsus just see punkt, mis kõige rohkem tähelepanu saab.

Volikogu esimehe ja vallavanema ühine pöördumine oli eelmises vallalehes ka ära toodud. Volikogu otsustas ühel häälel teha vallavalitsusele ettepaneku kaaluda käimasoleva planeeringu menetluse kas muutmist või lõpetamist. Kui lühidalt kokku võtta, siis selle pöördumise põhjustasid vastamata küsimused. Küsimused, millele vastust otsida ei saa planeeringumenetluse käigus, vaid need peaksid juba enne selged olema.

See tuulepark tundub olema lihtsalt liiga suur, et teda Piirsalu taha metsa ära mahutada. Mida sellest Kaitseministeerium arvab, me ei tea ja veel tükk aega ei tea.

Kuidas kohalikud kasu saaksid, ka ei tea. Kui suur keskkonnamõju saab olema? Kui me ikka objekti suurust koos tema kõikide osadega kirjeldada ei suuda, siis ei saa ju ka keskkonnamõju hinnata. Kas siis alternatiivseid alasid üldse on või ei ole? Ka ei tea. Vallavalitsusel on mille kallal pead murda. Vähemalt detsembriks peaks ettepanekud valmis olema ja volikogu saab siis otsustada, mida edasi teha.

Tegelikult küll ei olnud tuulepargi planeering ainus asi, mida volikogu oktoobris arutas. Päevakorras oli üheksa punkti. Vastu võeti valla arengukava muudatused.

Näiteks on nüüd arengukavas kirjas, et Marimetsa matkarada vajab korralikku parklat. Konkreetsema sõnastuse arengukavas sai Martna üürimaja ehitamine, Palivere Põhikooli hoone korrastamine, Risti Hooldekodu laiendamine, Kullamaa kooli rekonstrueerimine, Nõva sadama laiendamine ja mitmed muud punktid. Volikogu toimus ka valla järgmise nelja aasta eelarvestrateegia esimene lugemine. Nagu ikka oli ka kinnisvaraga seotud otsuseid. Nii näiteks otsustati soetada riigilt vallale Ristil paiknev Sireli tn 9 potentsiaalne elamuühitusala. Otsustati pikendada Palivere spordihoone kasutuslepingut MTÜ-

le Palivere Spordiklubiga ja Seljaküla suitsusauna aluse maa kasutuslepingut MTÜ-le Suitsusauna Selts Suss. Volikogu lõpuks kuulati ära vallavanema vastused volikogu liikme Jaanus Ratase arupärimisele Nõva kooli asjus ning vallavanema info ja ülevaade vallavalitsuse reservfondi kasutamisest.

Oktoobrikuine volikogu oli päris arutelude rohke, ka küsimused olid väga olulised. Volikogu protokolliga saate tutvuda valla koduleheküljel.

Järgmine volikogu istung toimub 19.ndal novembril Linnamäel.

Mida toob valla eelarvestrateegia 2021-2024

Mikk Lõhmus
Vallavanem

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia 2021-2024 projekt läbis avaliku väljapaneku ja jõuab 19. novembril volikogu lauale. Kuna muudatusettepanekuid enam ei lisandu, siis võib juba suhteliselt kindlas plaanis rääkida sellest, mida strateegia kaasa toob.

Põhirõhk on investeeringutel

Investeeringute tegemine on lähiaastatel pigem soodne. Seda mõjutavad nii soodne olukord laenuturul kui investeeringute hinnad.

2021. aastal oleme veidi suurendanud **hajaasustuse programmi** mahtu – igal aastal on probleemiks see, et raha lõppemise tõttu jäävad mitmed põhjendatud taotlused rahuldumata ja arusaadavalt on pahameelt palju. **Kaasav eelarve ja mitetulumusühingute investeeringutoetus** jätkuvad tänases vormis ning praktika on tõestanud, et mõlemad meetmed õigustavad ennast kenasti. Samuti jätkame investeeringuid **Palivere Tervisespordi- ja Turismikeskusesse** ehk rahvakeeles Pikajalamäele. Uue meetmena kavandame **koolide õppevara** süsteemset uuendamist.

2021. suuremad investeeringud:

- Mahu poolest suurimad investeeringud lähevad **teedesse**. Teehoiukava on samuti hetkel uuendamisel, kuid kokku on teehoiuiinvesteeringuid plaanis enam kui poole miljoni euro eest, selle eest toimetatakse mustkatete ehitust, uuendatakse **Linnamäe lasteaia** õueala ja likvideeritakse seal suur veeloik ning rekonstrueeritakse mitmed kruusateed.
- **Kullamaa Keskkooli soojustamine** – veel 2020. aastal saab kool uue katlamaja ning järgmisel aastal on kavas suurem väljakutse – kogu koolimaja soojustamine ning ventilatsiooni väljaehitamine. Lisaks soojustamisele on kavas ka kooli õppevara uuendamine. Selle investeeringu maht on üle 600 000 euro.
- **Nõva sadam** – 2021. aastal hakkame ellu viima veel ühte ühinemislepingu lõpetamist ja Nõva elanikele üliolulist ning kauaoodatud asja – LEADER meetme kaasabil toimuvat Nõva sadama rekonstrueerimist. Esimeses järjekorras teeme korda ühe kai. Tööde maht on üle 200 000 euro.
- Ühistranspordi taristu uuendamine – selle raames ehitatakse **Ristile sooja ooteruumi ja WC-ga bussiootepaviljon**

ning uuendatakse teiste peatuste paviljone. Samuti on eesmärgiks panna olulisematesse peatustesse – **Taeblasse, Palivere** jm – elektroonilised infotablood. Kokku on nende investeeringute kogumaht üle 200 000 euro.

- **Palivere spordiplats** – tegemist on jällegi asjaga, mida on piirkonnas aastaid oodatud ning eraldatav 100 000 eurot on seemneks, millega asi idanema panna.
- **Österby sadam** – lisaks sellele, et Österby sadamahoone ehitus lõpetatakse 2021. aastal on sellel aastal ka kavas hoone sisustamine, sadamaplatsi mustkatte ehitus ning sadama faarvaatri süvendamine.
- **Martna kooli katlamaja** – senine halupu katlamaja asendatakse pelletikatlagaga.

Lisaks eeltoodud investeeringutele on 2021. kavas veel terve hulk väiksema mahuga investeeringuid asutustesse, mänguväljakutesse jne. Samuti otsime rahastamismudelit Taebla spordiplatsi väljaehitamiseks.

Mis saab aastatel 2022-2024

Täna on väga raske prognoosida seda, mis juhtub 2022 ja edasi. Kõik saavad ju ka aru, miks. Samuti pole teada, missugused

Kullamaa
amorti-
seerunud
võimla

lisavõimalused avanevad nn „rohepöördega.“ Olgu siinkohal siiski vähemalt vaba loeteluna nimekiri strateegia alusel plaanis olevatest suurematest investeeringutest:

- Nõva sadama II ja III etapp;
- Martna Kooli soojustamine;
- Hara sadamahoone ja faarvaatri süvendamine;
- Palivere kooli- ja spordihoone soojustamine;
- Kullamaa Keskkooli võimla laiendamine;
- Oru koolihoone rekonstrueerimine ja soojustamine;

- Taebla kultuuri- ja spordihoone (vallamaja) soojustamine ja saali remont;
- Risti koolihoone soojustamine;
- Noarootsi jalgpalliväljak;
- Pürksi sotsiaalmaja soojustamine.

Tee-ehitus jätkub vähemalt senises mahus ning suur soov on kergliiklusteede projektid (nt Linnamäe-Rannaküla, Taebla-Rannaküla, Risti Haapsalu- ja Tallinna mnt jt) uuesti käima lükata, aga see on võimalik ainult riigi abil, nende investeeringute maht on sedavõrd suur.

Quo vadis, Nõva hariduselu?

Mikk Lõhmus, Vallavanem
Kaie Talving, Haridusnõunik
Aivi Heinleht, osavallavanem

Nõva Kooli ümber toimuv on ammu juba paljud vallaelanikud nõutuks teinud. Erinevate uudiste taustal on ka asjadega kursis oleval inimesel keeruline orienteeruda ning põhjuse ja tagajärje seos kipub käest libisema. Olgu seetõttu antud lühike asjaolusid valgustav ülevaade.

Nõvale peab jääma 6-klassiline kogukonnakool

Nõva Kooli murede aluseks on väike õpilaste arv ja jätkuvalt pessimistlik prognoos – kooli vahetust teeninduspiirkonnast (Peraküla, Vaisi, Nõva, Tusaari, Rannaküla) on seitsme aasta jooksul Nõva Kooli tulemas vaid 4 last. Pidevalt otsuste edasilükkamise põhjusena toodud lootused laste arvu kasvule ei ole aastatega täitunud ning suurenenud sisserännet kahjuks ei paista. Täna õpib Nõva Kooli üheksas klassis 15 õpilast. Nendest koguni viie registreeritud elukoht on väljaspool Lääne-Nigula valda.

1. klass	Lapsi ei ole
2. klass	1 laps
3. klass	2 last
4. klass	1 laps
5. klass	1 laps
6. klass	4 last
7. klass	Lapsi ei ole
8. klass	2 last
9. klass	4 last

Ühiskonnas on laialdane konsensus selles osas, et I ja II kooliaste ehk 1.-6. klass peab olema võimalikult elanikulähedane ja kogukondlik. Sarnase seisukoha on võtnud ka Lääne-Nigula volikogu – 1.-6. klassi peetakse üleva vaatamata sellele kui palju koolis on õpilasi. III kooliaste kujutab endast ettevalmistust gümnaasiumiks, lisanduvad aineõpetajad, oluliselt rohkem on vaja sotsiaalsete oskuste arendamist. Täna oleme olukorras, kus III kooliastmes oleks lähiaastatel vaid 5-6 õpilast, edaspidi ainult 4. Niimoodi ei ole võimalik kvaliteetset haridust tagada, rääkimata mõistlikest kuludest.

III kooliastme sulgemise otsust ei tehtud kergetähtselt. Õpilaste arvu vähenemine Nõval on toimunud juba üle 10 aasta. Juba toonane kooli juhtkond mõistis, et kohalike laste varal seda protsessi peatada pole võimalik ja selle pärast üritati kooli tuua õpilasi teistest omavalitsustest. Paraku on tõsi ka see, et paljude mujalt pärit õpilaste Nõvale suunamise põhjuseks olid õpi- ja käitumiskeskused teistes suuremates koolides. Kõik see tekitas kohapeal pingeid ja tingis sotsiaalsete erivajadustega õpilaste õpilaskodu sulgemise 2018. aastal.

Veel 2019. aasta alguses anti MTÜ Nõva Koolikogukonnale võimalus (ja seda nende enda soovil) pidada väljaspoolt valda lisaõpilaste leidmiseks ise õpikodu ja kompromissina olime nõus lükkama III kooliastme sulgemist ühe aasta võrra edasi, 2020/2021. õppeaastasse. Kahjuks õpikodu 2019/2020. õppeaastal ei avatud ja ei peetud vajalikuks ka selgitada, miks lisaõpilasi ei püütud

või ei õnnestunud leida. III kooliastme sulgemise kiitis heaks nii vallavolikogu hariduskomisjon, kogukond osavallakogu näol kui ka kooli hoolekogu. Veel enne kevadet on põhiülesandeks selgitada välja Nõva 7-9. klassi õpilaste jaoks sobiv kool oma haridustee jätkamiseks, seada paika koolitranspordi kavad ja seda on plaanis teha koostöös kogukonna, lapsevanemate ja kooliperega.

Järelevalve ettekirjutused täidetakse

Teatavasti viis Haridus- ja Teadusministeerium käesoleva aasta kevadel Nõva Koolis läbi järelevalve. Järelevalve käigus leiti palju puudusi – kooli õppekava ei vastanud riiklikule õppekavale, lasteaia õppekavas oli puudusi, paljud dokumendid (nt lasteaia ja kooli kodukorrad jne) olid vananenud või juba omal ajal vigadega kinnitatud jms. Paljud puudused pärinesid aastatetagusest ajast. Üheks oluliseks ettekirjutuseks oli ka see, et paljude õpetajate kvalifikatsioon ei vastanud seadustes nõutule. Iseenesest võivad koolis töötada ka ilma kvalifikatsioonita õpetajad, kelle kompetentsid on direktori poolt hinnatud piisavaks, et saavutada vajalikud õpitulemused, kuid nende õpetajate osakaal ei tohi minna liiga suureks ja sellisel juhul tuleb sõlmida ajutised, ühe õppeaasta põhised töölepingud ning iga aasta tuleb läbi viia uus konkurss.

Nõval aga, oli kas siis teadlikult või teadmatusel toona ametis olnud direktori poolt sõlmitud kvalifikatsioonita õpetajatega seaduse vastaselt tähtajatud töölepingud. Sellise ebaseadusliku olu-

korra likvideerimiseks puudusid head lahendused, mis sobinuks nii vallale kui ka töötajatele, kõige õigemaks valikuks tundus olevat lõpetada senised ebaseaduslikud töölepingud ja läbi uute konkursside korraldamise sõlmida valituks osutunud õpetajatega uued seadusele vastavad töölepingud. On mõistetav, et õpetajatele tundus selline lahendus ebaõiglane ja nad pöördusid oma õiguste kaitseks töövaidluskomisjoni poole. Kuna töötajad ei olnud ka ise süüdi selles, et nendega kunagi seadusevastaselt tähtajatud lepingud sõlmiti siis oli mõistlik töövaidlused töötajatega lõpetada läbi kompromisskõkkulepete.

Täna toimub teiste puuduste likvideerimine ning kooli direktori ametisse sobivust hindame puuduste likvideerimise võimekuse põhjal. Uued kooliõpetajad on sulandumas oma kooliga, õppetöö on pöördumas tavapärasesse loogikasse. Küll on olnud kaebekirju, et uued õpetajad on liiga nõudlikud ☺

Vajalik on koolirahu

Kooli sisulist arendamist on juba endise Nõva valla aegadest oluliselt pärssinud kogukonnas, koolitöötajate ja osade lapsevanemate hulgas valitsevad pinged, probleemide eitamine ja pidevad inimeste vahelised erimeelsused, mida on tulnud järjepidevalt lahendada. Kohati tundub, et kaebamine ja vaidlemine on muutunud eesmärgiks iseenesest ja laste või kooli huvid on järjekorras teisel või kolmandal kohal, kui sealgi. Kuidas seletada kasvõi näiteks seda, kui viimasel kohtumisel osade lapsevanematega väideti, et Nõval muidu ülipopulaarset

poodi ja kohvikut pole kogukonnale vaja, keegi kohalik seal ei käi ja „õiget kaup“ seal ei pakuta – võib-olla on põhjuseks, et poepidajaks on „vale poole mees“. Sõnatuks võtab.

Lääne-Nigula Vallavalitsus on seisukohal, et Nõva Kooli jätkusuutlikkuse esimeseks eelduseks on see kui kohalik kogukond, lapsevanemad ja koolipere suudavad üheskoos kokku leppida ja lõpetada aastaid kestnud konfliktid, üksteise peale kaebamise ning leida üksmeele kooli arendamiseks. Üheks üksmeele arutatavaks dokumendiks võiks olla Nõva kogukonnakooli arengukava, mis peagi laiema ringi ette jõuab.

Lääne-Nigula vallas on head koolid

Meie vallas on 8 munitsipalkooli: Kullamaa Keskkool, Taebla Kool, Oru Kool, Noarootsi Kool, Nõva Kool, Martna Põhikool, Palivere Põhikool ja Risti Põhikool. Kui Nõva Kool kõrvale jätta, siis pole Lääne-Nigula koolide põhiliseks probleemiks täna õpilaste vähesus. Rahvastikuprognoos näitab, et lähemad 7-8 aastat on jätkusuutlikud kõik valla koolid – eeldusel muidugi, et riigipoolne rahastamise mudel või hariduspoliitika ei muutu.

Hariduse suuremad väljakutsed on, et meie koolides oleks parimad õpetajad ja koolijuhid, tagatud õpetajate järelkasv, mitmekesine huvitegevus, vajalik õppevara ja hariduse tugiteenused (koolipsühholoog, eripedagoog jt) – ehk hariduse sisuline kvaliteet. Selle nimel peavad pingutama nii vald kui kogukonnad.

Postiteenused tulevad maal ka koju kätte

Selleks, et postiteenuste kättesaadavust veel paremini tagada, toob Eesti Post postiteenused personaalse postiteenuse raames ka koju. Piirkondades, kus postiasutus asub kaugemal kui 5 km või kus kohalik postiasutus on ajutiselt suletud, on selline personaalne postiteenus kliendi jaoks tasuta, maksta tuleb vaid tellitud teenuse eest (näiteks postmargi ost või kirja ja paki saatmine).

Personaalse postiteenuse puhul osutatakse klientidele postiteenuseid kirjakandja vahendusel. Kirjakandja saab kliendi juures müüa postmarke, vormistada ajalehtede-ajakirjade tellimuse või panna kliendi eest kirjad ja pakid tee. Samuti saavad kirjakandja vahendusel kliendid tasuta oma arveid või võtta vastu pakke ja kirju.

Teenuse saamiseks tuleb Omniva kodulehel täita ankeet või helistada klienditeenindusse numbril 661 6616.

Tellimuse vormistamisel tuleb märkida, mida soovitakse kirjakandja abil teha, mis kuupäeval, kellaajal ning mis aadressil. Seejärel võtab klienditeenindaja ühendust ja lepib kokku teenindamise aja.

Kirjakandja kojutellimine on tasuta, maksta tuleb ainult postiteenuste ja neile kehtestatud teenustasude eest. Loomulikult kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutustes.

Kirjakandja tuleb tellimust täitma üldjuhul juba järgmisel tööpäeval, aga mitte rohkem kui 3 tööpäeva jooksul. Kirjakandja tuleb koju või tööle tööpäeviti kell 8:00-16:00. Personaalne postiteenus on suunatud maapiirkondades postiasutusest kaugemal elavatele inimestele ning eriti mugav neile, kel ea, tervise või transpordi puudumise tõttu postiasutusse minek raskendatud. Kirjakandja toob postiteenuse koju kätte!

Suur valik postmarke otse postkasti
Ka markide ostmiseks on kliendi jaoks postiasutuste kõrval olemas mugavam lahendus. Selleks ei pea kodus otse e-poest ja lasta tuua need otse oma postkasti. E-poest leiab suurima postmarkide valiku ning markide postkasti tellimine maksab 0,90 €, marke pakiautomaati tellides on teenustasu 2,46€.

Lisaks postmarkidele on e-poest võimalik soetada ka kirjasaatmiseks vajalikke ümbrikuid, postkaarte ja muud postikaupa.

Kirjakastid leiad nüüd kaardilt

Kui postmargid ja ümbrikud käes, siis on kirja teelepanemiseks mitu võimalust. Kirja saab postitada kirjakasti kaudu, üle anda postiasutuses või samamoodi kodus kirjakandja vahendusel.

Alates selle aasta suvest on kõik kir-

jakastid ja tühjendusajad märgitud ka kaardile. Kokku on neid Eestis ligi poolteist tuhat. Kaardirakendus võimaldab kliendil erinevate linnukeste märkimisel vaadata, kas ainult pakiautomaatide, kirjakastide, postkontorite ja postipunktide või kõigi ligipääsupunktide asukohti korraga.

Kirjakastid on oranži värvi ja leitavad kõigis populaarseimates kogunemis-kohtades Eestis. Kirjakasti kaudu saab postitada lihtkirju nii Eestisse kui ka mujale maailma.

Alates 15. oktoobrist muutusid kõikide kirjakehtide tühjendamisaegade kliendi jaoks lihtsamaks ja loogilisemaks. Kõikides linnades tühjendatakse kirjakehte edaspidi esmaspäevast reedeni kell 9.00 ja väljaspool linnasid esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 8.00. Nii teavad kliendid paremini arvestada kirjakehte tühjendusajaga ilma, et tuleks iga erineva kirjakehte

puhul tühjendusaega üle kontrollida. Erandiks tühjendusaegade puhul on väikesaared, sest nende tühjendamisel sõltub postikanne praamiliiklusest.

Kirja postitades tuleb kliendil jälgida ka kirjakehte tühjendamise aega, sest kiri on üle antud alles siis, kui toimub kirjakehte tühjendamine. Seega, kui kiri pannakse kirjakehte näiteks õhtul pärast kirjakehte tühjendamist, siis läheb kiri tee järgmise tühjendamise ajal. Kirjakastide tühjendamise ajad on märgitud kirjakehtidele, lisaks on need leitavad ka veebikaardilt.

Lisainfo:

Mattias Kaiv | Meediasuhete juht
Mob: +372 53325352
mattias.kaiv@omniva.ee

Kommunikatsiooniosakond
OMNIVA | Pallasti 28 | 10001
Tallinn, omniva.ee

Nõva sadam sünnib uuesti

Aivi Heinleht

Nõva osavallavanem

Nõva sadamale on kalanduse Leader-meetmest eraldatud toetus, mille raames rekonstrueeritakse ja ehitatakse välja sadamakai nr 1 umbes kaheksale alusele. Kokku on valla eelarvestraategias nimetatud investeeringuks kavandatud üle 200 000 euro.

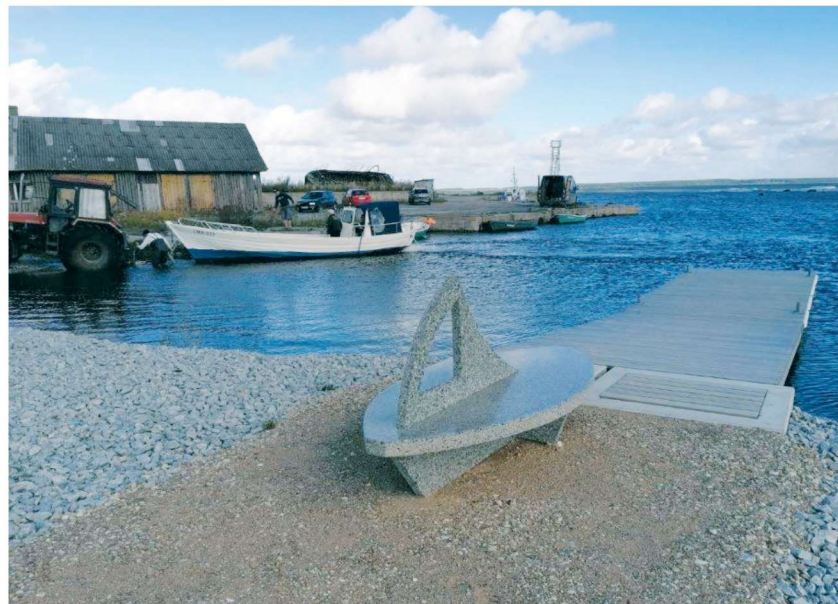
Tegemist on kõige maapoolsema kai osaga, mis sobib alustele süvisega kuni 1 meetri. Lisaks kai rekonstrueerimisele tasandatakse kai pinda ca 8 meetri laiuselt katendiga,

mis tagab sadama parema visuaalse väljanägemise ning kindlustab turvalise liiklemise kai pinnal. Kai väljehitamisega luuakse võimalused projekti edasiste etappide elluviimiseks, nähes ette asukohad kommunikatsioonide tarvis. Selle tulemusena on võimalik edaspidi jätkata projekti elluviimist ilma, et juba rekonstrueeritud osa kahjustada saaks. Kai ehituse hange valmistatakse ette ja viiakse läbi järgmisel aastal.

Lagunenud ja varisemisohtlike sadamaehitiste lammutamiseks taotleb vald aasta lõpus Sihtasutuselt KredEx lammutustoetust. Sadamas asuv vana

kalavastuvõtuhoone lammutamisele ei lähe, sest selle on külarahvas korda teinud ning seda kasutatakse sadamas toimuvatel üritustel tuulevarju ja katusealusena. Valla kaasava eelarve toel on sadamasse rajatud eelmisel aastal ujukvai ning sel aastal paigaldatud kolm betoonist purjekakujulist pinki.

Järgmised tegevused on sadama rekonstrueerimise järgmise etapi ettevalmistamine ja toetuse taotlemine, taristu rajamine, elamumaa kruntide ja ühe tootmismaa krundi müük. Nendega hakkame tegelema 2021. aastal.

Aasta möödub linnulennul

Nõva Pensionäride Ühendus

Kevad, suvi, sügis, talv – aastaring. Oleme sügises, aastavahetuse lävel. Kuidas on aeg meie jaoks läinud? Muidugi Covid-19, peene nimega kuid hirmuäratava kuluga haigus. Oleme selle hirmus elanud ja püüdnud terveks ja elusaks jääda. Olime kuudeks koju naelutatud, mis meie rõõmsale kooskäimisele ja koostegemisele kriipsu peale tõmbas, meie „supiklubi“ plaane muutis. Jah, meie Nõva pensionäridel, rahvakeeli „penskaritel“ on oma „supiklubi“. See pole ajutine klubimäng, vaid 5-aastane ühistegevus. Käime igal teisipäeval pensionäride vabaajakeskuses koos, keedame koos suppi, võimleme, leiame ühistegevust, suhtleme. Supi kõrval on alati naer, aasimine, elu- ja pärispoliitika, maailm ja meie, üksteise toetamine, murede ja rõõmude jagamine. Ärge öelge, et seda pole vaja! Seda on väga vaja, vähemalt 18 „iginoort“ pensionäri peab seda oma elu osaks.

Koroonaajal jäi elu poolikuks. Rannanaised – nii kutsume Rannaküla „hoovidaame“, otsustasid, et kui klubisse ei saa, siis kodulähedale „keskväljakule“ ikka. Igal keskpäeval käisid nad koroonaaregleid järgides ikkagi koos üksteist „lohutamas“. Jah muidu-

gi, telefonid olid ka, et teiste klubiliikmetega sidet pidada. Aga ikkagi oodati sundaja lõppu, et oma supiklubisse naasta. 30. juunil „vangistus“ lõppes ja olime taas koos. Ainult väljapoole tegutsemine oli veel halvatud, sest ega seda viirust tea. Siiski Hara sadama iga-aastaselt merepeol me käisime ja loodame, et ka järgmisel aastal oleme selle osanikud. Osalesime ka meie osavalla Pärandkultuuri päevadel ja septembris pidasime oma „supiklubi“ viieaastast sünnipäeva. Otsustasime, et sünnipäevapidu toimub toast väljas ilusa Veskijärve ääres. On ju meil tore-dad RMK poolt välja ehitatud puhkepaigad. Ühes sellises meie pidu toimuski. Järv, grillimine, metsamarjad,

putukad, tuul, naer – see kõik oli sellel sünnipäevapeol. Vaatasime 2008. aastal põlenud metsa. Jah, elu on vahel põleng aga samas ka kasvamine. Vanarahva juttude põhjal teame, et Veskijärve veel on raviv toime. Kastad end sellesse ja kõik haavad paranevad. Kes uskus, see leotas järvevees jalgu. Muidugi on ühest korrast vähe, aga parem ikka kui mitte midagi. Vanasti olevat lambaidki enne niitmist järve viidud. Nii saadud ilus vill. Kaugemaid iga-aastaseid sõite, ekskursioone me ette võtta ei julgenud, seepärast meie rändurivaimu ei saanud maha rahustada, vaid see piinas ikkagi. Mõtlesime siis, et üsna lähedal julgeme koroonaahirmus reisida. Nii tegimegi. Otsustasime sügiskuldmesse loodusesse sõita ja lähimbrust kaeda. Kuna vald on meile ikka rännubussi kindlustanud, siis korraldasime reisi marsruudil Nõva – Variku – Audevälja – Padise. Varikus elab kohalik loomade sõber Jana. Tal on koduloomaadeks eksootiliste loomadega: pa-

pagoid, pesukarud, nandud, jooksuparidid, kanadest-kukkedest rääkimata. Imetusväärset on tema jutud nendest. Audeväljal on aga savikoda. Selle perenaine Eeva tutvustas lahkesti savikoja tegemisi. Padisel uudistasime renoveeritud ja renoveeritavat Padise kloostrit. Vana sajanditetagune aeg ja kloostrit uus elu, von Rammide mõis, mõisa- ja kloostriaed. Vaadake kui palju. Padise tankla kõrvale ehitatud bistroos pidasime oma reisi lõuna. Ja siis koju, oma armsasse Nõva koju ja oma „supiklubisse“. Septembris-oktoobris harisime oma ilumeelt Veronica Buschmani maalinaütusega oma klubis. Veronica on valla sotsiaaltöötaja, meile armas inimene, kes Nõva haigeid pensionäre küll Haapsallu küll Tallinna arstile viib. Tema hobiks on maalimine – maastikumaalid, lillekompositsioonid. Oleme varemgi kunstinäitusi korraldanud, meie oma kunstnike Inge Kenni ja Inge Teslikova väljapanekud. Mõtteid on aastavahetusekski kuid eks elu näitab, sest Covid-19 pole kuhugi kadunud. Tuleb ennast ja oma lähedasi hoida. Meie, „penskarid“, teame, kui väga me üksteist vajame. „Supiklubi“ Hoiab meie vaimu tugeva. Oleme ka vallale väga tänulikud, et nad meie tegevust on toetanud.

TÄHELEPANU

Seoses sügise teede lagunemisega kehtestab Lääne-Nigula Vallavalitsus alates **9.11.2020** valla haldusterritooriumil avalikult kasutatavatel kohalikel teedel sõidukitele registrimassiga **üle 8 tonni** liikluspiirangu.

Erakorralisteks registrimassi ületamiseks tuleb taotleda vallavalitsuse luba. Raskemate mootorsõidukite hädavajalikul liiklemisel peab sõiduki omanik (kasutaja) tagama teel tekkinud kahjustuste parandamise või hüvitama tekkinud kahjude parandamisega seotud kulud.

Piirang kehtib muutva korralduse vastuvõtmiseni.

Koolipsühholoogi veerg

Väsinud aju ei õpi

Kärt Lusmägi
Koolipsühholoog

Väga paljud lapsed ja lapsevanemad, kellega olen vestelnud, on välja toonud soovi olla edukamad. Lapsed soovivad saada paremaid hindeid ja mõni laps lisaks vähem märkuseid. Lapsevanemad soovivad, et lastel läheks elus hästi, nad oleksid edukad ja mis siin ikka salata, käituksid paremini. Ausalt öeldes soovivad ka lapsed, et vanemad käituksid paremini. Psühholoogidel ei ole reeglina võlukeppe, mis kõik mured iseenesest ära kaotaksid, aga sellise mure puhul võib mõnikord aidata midagi, mis iseenesest on lihtne, aga mille peale esimese hooga ei pruugi tulla. Mis see on? See on UNI. Tundub uskumatu, et uni meie elu nii palju mõjutada võib, aga nii see on. Läbi ajaloo on magamatust kasutatud edukalt ka piinamiseetodina.

Väsinud ajul on raske keskenduda, asju tähele panna ja meelde jätta. Kus neid omadusi vaja läheb? Igal pool! Tööl, koolis, kodus, liikluses jne. Lisaks ärritub väsinud aju kergesti.

Lühiajalise unepuuduse elame me üle, kuigi ka sellel on meie tervisele mõju. Mis saab aga siis näiteks Teie laps ei saa regulaarselt piisavalt öist puhkust? Esiteks võib see väljenduda õppeedukuses. Kui laps ei jaksa koolis piisavalt keskenduda ja õpitut meelde jätta, kulub tal rohkem energiat koduste tööde tegemiseks. Energias, mida tal niikuinii ei ole. Juhul kui ka kodus õppides asjad selgeks ei saa, on tulemuseks kehvemad hinded kui laps tegelikult võimeline oleks. Teiseks väljendub unepuudus käitumises. Meeleolu muutub muutlikuks, laps ärritub kergemini ja muretsseb rohkem. Ka on lapsel raskem oma käitumist kontrollida. See kehtib ka täiskasvanute puhul.

Inimesed, kes ei maga piisavalt, jäävad kergemini haigeks, nende ainevahetus on aeglasem ja neil on suurem söögiisu. Pikaajaliselt võivad kujuneda suured psühhiaatrilised probleemid, meeleoluhäired, depressioon, diabeet jne.

Kui Teil on millegipärast raske aeg. Näiteks tööl on kiirem aeg, peresuhted pingelised või Teie lastel koolis mitu nädalat järjest palju kontrolltõid ja kodus õppimist, suureneb ka unevajadus. Võib täiesti vabalt juhtuda, et inimene, kellele piisas üheksast unetunnist, vajab mõnda aega kümnet. Uni on nagu ravim. Tasub ka mainida, et päevane uni ei kompenseeri öö und.

Kui pikk uni on piisavalt pikk?

- 3-5 aastased lapsed – 11-13 tundi
- 6-12 aastased lapsed – 10-11 tundi
- 12-18 aastased noored – 8,5-9,5 tundi

Selleks, et õhtuti uni paremini tuleks, on ajuteadlane Jaan Aru oma raamatus „Ajast ja arust“ andnud järgnevad nõuanded:

- Minge voodisse alati umbes samal kellaajal. Keha ja aju harjuvad sel ajal uinuma ja valmistavad end uinumiseks ette. Rutiin on oluline.
- Vaadake, et toas oleks pime ja mitte liiga soe.
- Lülitage ekraanid välja, need hoiavad aju üleval. Umbes pool tundi enne voodisse minekut lõpetage teleka vaatamine, nutiekraani vahimine ja arvutiga töötamine.
- Unustage mured ja töö.
- Katsuge igal ööl piisavalt magada.
- Ärge tundke end keset ööd ärgates halvasti (jooge tass teed, lugege raamatut).
- Päevase kohvitassi asemel tukastage 10–15 min.
- Uni on aeg teie ajule, kaitske oma und kõigi ja kõige eest (kõrvatropid, eraldi voodi).
- Kui tahate magada, ärge võtke unerohu.
- Ärge jätke und vahele.

Vallavanema vastuvõtuajad detsembris

- 7. detsember Martna osavallavalitsus
- 14. detsember Kullamaa osavallavalitsus
- 21. detsember Noarootsi osavallavalitsus
- 28. detsember Nõva osavallavalitsus

Registreerimine telefonil 472 0300 või e-postil mikk.lõhmus@laanenigula.ee
Haigena püsi kodus!

Kirikuteated

EELK Lääne-Nigula koguduses

R, 13.nov kl 19.00 noorteõhtu Checkpoint

L, 14.nov al.kl 10.00 TALGUPÄEV, leheriisumine kirikuaias ja ümbruses

P, 29.nov kl 12.00 1.advent, jumalateenistus armulauaga

ja adventiküünla süütamine

Pühapäevakool igal pühapäeval kl 12.00 kogudusemajas

Lääne-Nigula valla koolide õpilasesindused väärtustavad koostööd!

Liisa Lints

Oru Kooli huvijuht

Eesti Noorsootöötajate Kogu juhatusel liige

26. oktoobril kohtusid Taebla Koolis mitmete Lääne-Nigula valla koolide õpilasesindused, et jagada kogemusi ning ammutada õppeaastaks uusi ideid. Kokku oli kohtumisel 24 õpilast. Koolidest olid esindatud Taebla Kool, Palivere Põhikool, Risti Põhikool ja Oru Kool.

Õpilasesindus on mitteformaalne ühendus koolis, mis annab teotahelistele ja motiveeritud õpilastele õiguse esindada ja kaitsta õpilaskonda nii koolis kui ka kooliväliselt, olla kaasatud koolielus ja vedada eest projekte või uuendusi.

Kuna õpilasesinduse liikmeskond muutub igal aastal, siis sügiseti tuleb taas alustada meeskonna häälestamist ühiseks tegevuseks ja rääkida üle olulisemad eesmärgid ja pidepunktid. Antud kokkusaamine sai ellu kutsunud Oru Kooli õpilasesinduse liikmete poolt ja just selleks, et anda õpilastele võimalus teha meeskonnatööd, arutleda enda kooli õpilaskogumise üheksa eesmärgi ja pidepunkti. Päevakavas oli virtuaalne kohtumine Tallinna 32. Keskkooli õpilask-

tiivu liikmete ja huvijuhiga, kus teemaks aktiivsus koolielus ning head näited ürituste korraldamisest. Äratundmisrõõmu ja uut inspiratsiooni andis see kohtumine kindlasti. Lisaks said noored Lääne-Nigula valla koolipsühholoogi Kärt Lusmägi abiga arutleda grupiprotsesside üle ja teha meeskonnatööharjutust. Õpilasesinduses on oluline teada enda rolli ning mõista, et iga liige on väärtus, tuleb lihtsalt osata seda ära kasutada. Arutleti ka enda kooli meeskonnaga just meie õpilasesinduse tugevuste ja nõrkuste üle. Prooviti leida muredele lahendusi ning plaanida edaspidiseid

ühistegevusi ka teiste Lääne-Nigula valla koolidega.

Ühiselt kokkusaamiselt jäi kõlama mõte, et noored tunnevad suurt vajadust omavahelise arutlemise ja kogemuste jagamise üle. Peeti oluliseks ka ühiseid üritusi. Selles suunas liigume kindlasti ka edasi.

Kuna koolide õpilasesinduste liikmed on terve kooli õpilaskonna häälekandjad, siis on oluline neid toetada, motiveerida ja koolitada. Usun, et seda üheskoos tehes on väärtus poole suurem.

Tegevust toetas Eesti Noorteühenduste Liit läbi „Noorte Omaalgatuse Fondi“.

Noarootsi Kool sai kvaliteedimärgise

Mare Tereping

koolijuht

Haridusprogramm „Ettevõtlik kool“ omistas tänavu 5 haridusastutusele hõbe- ja 17 haridusastutusele üle Eesti baastaseme kvaliteedimärgise ning saajate hulgas on ka Noarootsi Kool. Otsus tehakse kindlatel kriteeriumitel põhineva sisehindamise alusel. See omakorda tähendab, et kool rakendab oma tegevustes ettevõtlikku õpet ja hoiab fookuses õpilastepoolse initsiatiivi nii tunni- kui huvitegevuses. Palju rakendatakse projektõpet ja toetatakse õpilaste iseseisvuse kasvu. Tunnusmärk ja lipp anti koolile üle 28. oktoobril, pidulikult tähistati seda sündmust 5. novembril, mil koolipere osales virtuaalselt hariduskonverentsil, kus mitmed Eestimaa koolid tutvustasid oma edulugusid ja kus kuulutati välja kvaliteedimärgiste saajad.

Osalesime kevadel oma kolmenädalase projektõppe looga Edu ja Tegu hariduslike edulugude konkursil ning samal konverentsil omistati meile üllataja tiitel. Aitäh Sihtasutusele Läänemaa ruutmeetri suuruse tordi ja paljude kiidusõnade eest.

Täname Palivere Põhikooli asjatundlike nõuannete eest. Palivere koolile omistati ettevõtliku kooli kvaliteedimärgis läinud aastal.

Stiilinädal Kullamaa Keskkoolis

Pirja Laanemets

Kullamaa Keskkooli huvijuht

Nädal enne vaheaega (12.-16.10) toimus meie koolis alati populaarne stiilinädal.

Stiilinädala päevad mõtles välja õpilasesindus, kui ühel teisipäeva õhtul Zoomis kokku saime. Ideid, mida teha oli palju ning kamba peale valisime Messengeri Poll'i kaudu välja, milliste stiilidega nädala mööda saadame. Esmaspäeval nägime erinevate ametite esindajad, majas liikumise ringi ehitajad, arstid, päästetöötajad, õpetajad, ratsatreenerid, juuksurid, kokad jpt. Teisipäev oli aga hoopis hirmus õuduka päev, kus mööda koolimaja kollitasid kummitused, õudsad printsessid ja nukukesed, nõiad ja õudusfilmide tege-

lased. Kolmapäeval kostüümide päeval oli Kullamaal juba jõuluvana ja paka-pikk, kes vaataskid, kas meie koolis käivad head lapsed. Samuti oli näha erinevaid loomi alates sebradest kuni üksisarvikute ja jänesteni välja ja muid erinevaid loomin-

gulisi kostüüme. Neljapäeval sai iga õpilane ja õpetaja otsida üles oma rock/punk/metal riided. Nii palju rokka-reid ja punkareid pole meie koolis enne nähtud. Reedel oli võimalus poistel panna selga kleidid või seelikud ja tüdrukud näha välja nagu poisid. Sel päeval oli meie koolis näha rohkem noormehi kui muidu ja oli ka mõni julgem poiss, kes pani selga seeliku või kleidi.

Rõõm oli näha, et stiilinädalal osalejaid oli palju. Tore, et need ikka populaarsed on ning õpilaste ja õpetajate eelvest tekitavad.

Sügis Palivere Põhikoolis

Kaks sügiskuud kahepeale ehk meenu-tavad Margit Ülevaino ja Anneli Aken

M.Ü.: Kõik, kõik on uus septembrikuus ehk esimese klassi lapse jaoks on see kindlasti nii: uued koolitarbed, õpetaja, aabits, koolimaja ja mis kõik veel. Palivere Põhikoolis alustasid oma pikka-pikka haridusteed kaheksa väikest põngerjat. Ka klassijuhataja jaoks on uus algus, sest seni Haapsalus ja Kesk-Euroopa riikides muusika- ja teatriõpetajana töötanud Anneli Aken on hüpanud pea ees tundmatusse vette: asunud tööle klassiõpetajana.

A.A.: Minu esimesele ülikoolidiplomile on kirjutatud “algõpetuse metoodika”, aga juba tudengina hakkasin andma hoopis muusikatundide. Nüüd saan meelde tuletada eesti keele, mateemaatika, loodusloo, kunsti-käsitöö õpetamise oskused. Huvijuhitööd on varemgi tehtud, aga sellest on nüüd tükk aega möödas. Õnneks on kultuurikorralduses ja huvijuhiametis palju ühist ning näitejuhkogemust sai kohe rakendatud õpetajate päeval, kui tõime lavale tuntud muinasjutu “Naeris”. Kool naeris südamest, nähes õpetajaid tavatus rollis peremehest tuvinini ning kərbsest kassini. Helikujunduse eest hoolitses näitering.

M.Ü.: Kibekiiresti tegime septembri alguses kogu kooli väljasõidu. Küllastasime Pärnu loodusmaja, sealsed

õpetajad tegid kolmele kooliastmele eraldi loodustunde. Õppimisele järgnes keheline tegevus ehk ujumine veekeskuses. Pärast ujumist, kui kõht kinnitatud, sai koduteele asuda. Loodame, et see väljasõit ei jää aasta viimaseks, sest koroonatõstas taas pead.

A.A.: Muusikapäeva hommikul käisid külas Põhja-Tallinn kolm liiget. Mitte niisama, ikka musitseerimas. Väga mõnus kammerlik kontsert oli – alati ei olegi vaja trummi, bassi, kitarri, vaid piisab klavhupillisaatest, räppluuletajast ning mitmehäälsest laulust refräänides. Jaanus Saks, Hannes Velend ja Maia Vahtramäe rääkisid oma teekonnast muusika ja bänditegemise juurde, laste küsimused ei tahtnud lõppeda ning viimaseid laule laulis kaasa terve kool.

M.Ü.: Kevadine distantsõpe sujus meil päris hästi. Saadud kogemust ei tohi raisku lasta ja me otsustasime pakuda võimalusi õpilaste iseseisvuse suurendamiseks õppetöös. Esimeseks katseks oli iseseisva töö nädal pärast kolma kontaktõppe nädalat. Soovijad said ka iseseisva töö nädalal kooli tulla, kuid nad toimetasid võimalikult iseseisvalt. Õpetajad olid vajadusel toeks. Pärast neljandat nädalat tegime õpilaste ja õpetajate seas küsitluse, mille tulemustest selgub, kuidas jätkata. Üllatuslikult tahavad paljud vanemad õpilased siiski koolis õppida.

A.A.: Esimene kooliaste toimetas iseseisva töö nädalal ikka koolis. Kõrvalt oli huvitav jälgida, kuidas vanemate astmete õpetajatel ja õpilastel läks. Kui mõned kadedad arvasid, et õpsid võtsid nädala looderdamiseks,

siis tegelikult oli vastupidi, töötati rohkem ja mitmel rindel.

M.Ü.: Iseseisva õppimise nädala peaesmärk on arendada ja süvendada olulisemaid õpioskusi. Tähtis on, et laps oskaks oma tööd ise organiseerida ning iseseisvalt õppimist alustada. Iseseisvalt õppimine toob väga hästi välja iga õpilase tugevused ja nõrkused. Mõlemad jagub, sest on neid, kes vajavad vaid tööjuhendit ja seejärel hakkavadki ise toimetama. On ka neid, kes ei suuda kuidagi end õppimise lainele seada, kes ei oska tööjuhendit lugeda, kes ei taha pingutada ja iseseisvalt ülesandega pusida. Oma tööd peavad teistmoodi organiseerima ka õpetajad ja nii me kõik arendame oma oskusi.

A.A.: Iseseisvust saavad koolinoored arendada ka õpilasesinduses (ÕE) ja üritusi korraldades. Selle õppeaasta ÕEs on kuus liiget 5.-9. klassist. Esinduse juhiks valiti Jasper Klippberg ning sekretäriks Helen Boyers. Tõelise tööhoo sai esindus sisse kohtumisel Taebla, Risti ja Oru ametivendade-õdedega Taebla koolis.

M.Ü.: Sügise saabumist tähistasime kena sügisnäitusega – see on juba enam kui kümneaastane traditsioon. Tervislikud ja maitsvad hoidised ning aiasaadused jagati Palivere eakatele. Heategu teeb nii andja kui ka saaja hingeale pai. Maailmale, Eestile, Paliverele, teeb seegi head, kui keskkond on puhas. Ja mida me märkasime? Paliveres on kas nii tublid inimesed,

et prügi on maas vähe, või siis on nii tublid prügikoristajad, et kõigile ei jätkunudki koristamiseks prahti. Käisime lausa otsimas kohti, kus rämpsuaas.

A.A.: 1. klassi laste nn toredate tegevuste ringis õppisime ja salvestasime Kaari Sillamaa “Prügilaulu” – osalejate fotodega video ootab viimast lihvi ning on varsti kooli kodulehel vaatamiseks valmis. Maailmakoristus- ja iseseisva töö nädalaga samale ajale sattus ka fotojaht, mille küsimused mõtles välja liikumisõpetaja Rivo Reinsalu. Väga põnev oli Paliveret avastada ning mitte ainult minul kui mittekohalikul. Kuna kool on väike ning need, kes teevad, need jõuavad, ja vastupidi, on ÕE üksiti ka aktiivi rollis ehk ürituste peakorraldajad.

Esimene suures osas ÕE korraldatud üritus toimus 30. oktoobril. Kuigi huvijuhina arvasin, et halloween pole püha, mida Eesti koolis tingimata tähistama peaks, teatasid noored, et kord aastas end koledaks teha on ikkagi inimõigus. Esimene kooliaste oli kooli kutsutud varem kui tavaliselt, et laulda üheskoos Märt Hundi “Kommilaulu”. Koos kommiga andis ÕE õudustepäevale kohased juhised edasiseks eluks – “kui sa jõuluks lugemist selgeks ei saa, siis jõuluvana ei tule” või “kui sa vahetunnis õues ei käi, jääd terveks aastaks koduaresti”. Õhtul oli suurematele koolilipidu halloriini (halloween'i viktoriini) ning peitusemärguga, külaliseks DJ Kuslap Läänemaa Ühisgümnaasiumist. Parim kostüüm, grimm, kaunistus said preemiad.

Füüsikaõpetaja – Eesti kooli defitsiit

Õpetajate ametipäeva eel sirvin (ei tea isegi, miks, ehk vaid ajaviiteks) Eesti õigekeelsussõnaraamatut ja pilk jääb pidama ammusel nõukaajal nii igapäevaselt kasutusel olnud mõistele nagu „defitsiit“. Vaatan mõiste seletust (vajak, puudujääk, nappus). Et olen ise juba pea 32 aastat hariduspõllul toimetanud, siis lendab mõte otsekohe Eesti kooli peale. Mis on praegu Eesti kooli kõige valusam vajak, puudujääk, nappus? Teadagi, mis – füüsikaõpetaja. Ning veel – meesõpetaja. Ja kui nüüd mõte (jälle täiesti automaatselt) Risti Põhikooli peale uitab, siis tuleb tõdeda: Risti Põhikool (ehkki ka üks kõige tavapärasemaid Eesti väikeste põhikoolide) defitsiidi käes ei vaevle. Nimelt kuulub kooliperre kvalifitseeritud füüsikaõpetaja. Õpetaja Alvar Saarniit.

Alvar on õpetaja, kelle pühendumus õpetamisse ja kasvatamisse ning osavõtlik hoolivus nii õpilaste kui kolleegide vähimagi mure suhtes on teinud tema tööpäevad Risti Põhikoolis igapäevaseks oodatud sündmuseks. Sündmus leiab aset iga nädala reedel.

Alvar Saarniit on õpetaja, kelle esmane eesmärk on siduda füüsika- ja loodusõpetus, samuti õpilaste loovtööd igapäevaeluga. Tema tunnid ja sageli ka õpilastele antud kodutööd viivad õpilased õue, loodusesse, maastikule, rajatistesse, arhitektuuriobjektide juurde. Seda selleks, et näha,

märgata, mõõdistada, silmamõõtu arendada, seoseid igapäevaeluga näha ning luua, uurida, järeldada ning hüpoteese püstitada. Loodusõpetus ja füüsika ei seisa tema jaoks eraldi elust ega ka teistest õppeainetest. Tihti viib õpetaja õpilastega läbi pikki arutelusid, säästmata seejuures ei enda ega õpilase aega. Olulisel kohal on füüsikakatsed ka klassiruumis. Ja kunagi ei tehta katseid pelgalt ainekava pärast. Ükski nähtus ega katse ei mõõdu vastastikuse mõttevahetuse, selgituste ja aruteluta.

Alvar Saarniit on ka õpilaste loovtööde koordinaator. Kooli ükski loovtöö ei valmi ilma õpetaja Alvari näpunäideteta. Tuge saavad ka kolleegid – loovtööde juhendajad. Olulisel kohal teemavalikus on õpilase individuaalsus ja huvid. Ükski loovtöö ei saa valmida väärtuslikuna kui seda tehakse piisava pühendumusega ja entusiasmita, õpilase potentsiaali maksimaalselt rakendamata. Pühendumuse aluseks on aga õpilase huvid ning võimed. Nende arendamine on oluline nii õpilase tulevase karjäärivaliku kui eduka ja ettevõtliku kodaniku kujundamisel.

Samuti arvestab õpetaja Alvar õpilaste huvidega ka füüsika- ja loodusõpetuse tunnis. Kodu- ja laboratoorsed tööd antakse diferentseeritult, igale õpilasele just tema vaatenurgast ja huvidest kõige enam lähitult. Õpetaja Alvar Saarniit on juba aastaid

kaasa löönud kooli hoolekogu töös pannes öla alla nii kooli arengukava, õppekava, igapäevaelu, ühisürituste ja koolitööd reguleeriva dokumentatsiooni arendamise korraldamisel. Õpetaja Alvar on osavõtlik nii kolleegide kui õpilaste isiklike murede ja eluraskuste suhtes. Nii on juhtunud, et õpetaja Alvar Saarniit' u külastab tihti koolis mõni Risti Põhikooli vilistlane. Ikka selleks, et oma käekäigust rääkida ja mõnd elus ette tulnud mureküsimust arutada. Vääramatult autoriteet on see, mida õpilane õpetaja vastu tunneb. Aga autoriteeditunnetus on vastastikune.

Õpetaja Alvar Saarniit austab alati ka oma õpilast. Samuti lapsevanemat ning kolleegi.

Õpetaja Alvar Saarniit on õpetajatöö kõrvalt ka ise ettevõtja. See on võimaldanud tema tundidesse (lõögastavate pausidena) pitkida ettevõtluse hetkeolukorda kajastavaid vahelalaid, aidata õpilastel valmistuda jõululaadal osalemiseks, anda nõu õpilasfirma loomist puudutavatel teemadel. Õpetaja Alvar Saarniit on alati olnud mures õpetajaskonna järelkasvu

pärast. Eriti murelikuks teeb teda füüsikaõpetajate pea' olematu järelkasv ja noorte seas huvi puudumine füüsikaõpetaja karjääri vastu. Õpetaja Alvar on kutsunud oma tundi loodus- ja reaallainete tudengeid. Tundi läbi viima ja õpilastele oma edulugu tutvustama. Seda eesmärgiga ärgitada tudengeid õpetajatööle ning õpilasi õpetajaõpingutele.

Haridus- ja Teadusministeeriumil on tava tunnustada Aasta Õpetaja galal “Eestimaa õpib ja tänab” haridustöötajaid ja hariduse toetajaid, kelle viimase kolme aasta töö on teistele eeskujuks, kes panustavad õpurite arengu toetamisse, koostöösse ning uueneva õpikäsituse elluviimisse õppeasutustes. Tänavune tunnustusüritus oli COVID-ettevaatlik. Üritusele Ale-xela kontsertsaali olid kutsustud vaid nominendid (igast kategooriast kolm). SA Läänemaa oli julgem. Käesoleva aasta parimaid tunnustati tänuüritusel, mis leidis aset Haapsalu restoranis Blu Holm kauni merevaatega saalis. Ehkki täidetud said kõik viiruselevikut tõkestavad nõuded, oli meeleolu ülev. Alvar Saarniit on panustanud Risti Põhikooli igasse ettevõtmisse pühendumuse ja täie osavõtlikkusega juba pea kaksteist aastat.

**RISTI PÕHIKOO
ÕPIB JA TÄNAB!
Oma õpetaja Alvarit.**

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan

Kullamaa kultuurimaja juhataja

See oli 1930. aasta 30. novembril, kui suure pidulikkusega avati Kullamaal tolle aja Lääne-maa esinduslikum rahvamaja, tänase nimetusega Kullamaa kultuurimaja.

Selle tähtsa sündmuse puhul saabusid Kullamaale Eesti Vabariigi majandusminister Johannes Zimmermann, Eesti merejõudude looja, admiral Johan Pitka ning mitmed Riigikogu liikmed. Pidulik avatseremoonia algas kell kolm pärast lõunat vaimuliku talitusega, mille viis läbi Kullamaa koguduse õpetaja Arvid Brasche. Laulis Kullamaa Haridusseltsi segakoor Peeter Maleini juhatusel ja mängis Kullamaa Muusika Seltsi orkester. Pikema sõnavõtuga esines Kullamaa Ühispanga esimees Heinrich Anniko ja Kullamaa Põllumeeste Seltsi esimees Oskar Riiberg. Loeti ette tervitustelegramm Riigivanemalt Otto Strandmannilt ja Riigikogu esimehelt Kaarel Eenpalult. Pidustused jätkusid kell 17.00 ühise koosviibimisega einelauas. Ja nagu annab teada avapidustuste trükis, algas kell 19.00 piduõhtu segakavaga. Sündmust kajastanud Ees-

ti suurimatest päevalehtedest võis lugeda, et maja avamise pidustustest võttis osa ligemale paar tuhat (!) inimest.

Tänase Kullamaa kultuurimaja ja vallamaja ehituslugu sai alguse 2. augustil aastal 1921, kui Kullamaa Põllumeeste Selts ostis Eesti Vabariigi Põllutöömisteeriumilt 25 228 marga eest Kullamaa vana kõrtsihoone, et ehitada sellest rahvamaja. Maja projekt telliti insener Richard Kasikovilt ja ehitustööd võisid alata. Hoonet ehitati kahes etapis. 26. detsembril 1929. aastal valmis rahvamaja saal ja lava. Maja idapoolsesse ossa projekteeritud rahvamaja kõrvalruumid, majandusühisuse kauplus ja teisele korrusele ehitust rahastanud Kullamaa Ühispanga kontori ehitustööd lõpetati novembris 1930.

Olgu mainitud, et Kullamaa Ühispank omas väga olulist rolli kohaliku kogukonna elukvaliteedi parandamisel. Näitena olgu toodud faktid, et panga rahastusel sai tulevasele Eesti Vabariigi haridusministril Aleksander Veidermal võimalikuks kõrghariduse omandamine. Ühispanga toetusel ostis noor meister Osvald Lepalaan kogu tiseritööks vajamineva tehnika. Mitmed talunikud soetasid panga fi-

nantsabil kaasaegsemaid põlutöömasinaid jne. Rahvamaja valmimisega elavnes Kullamaa kultuurielu märgatavalt. Majas said oma kodu 50 liikmeline Kullamaa Haridusseltsi segakoor ja Kullamaa Muusika Seltsi orkester. Üks rahvamajas tegutsenud rühmitusi oli Kullamaa Teatriring, mis oma tegevusaastate jooksul tõi Alfred Sammeti juhtimisel lavale 60 näitemängu. Suured muudatused saabusid Nõukogude Vene okupatsiooniga. Likvideeriti Kullamaa Ühispank ja keelustati kõik seltsid.

1945 kirjutab ajaleht „Lääne Sõna“: „Kui paljudes keskustes Läänemaal seltskondlik elu on täiesti tardenud olekus, võime Kullamaal märgata just vastupidist. Nii töötab praegu kohapeal kahekordne meeskvarlett Linda Sauli juhtimisel. Kullamaal elav orelkunstnik Artur Uritam on juba korduvalt orelil esinenud Kullamaa kirikus (!). Lähemal ajal on kavas kohaliku segakoori tegevuse elluäratamine. Kullamaa rahvamaja saal, mis seni oli vilja all (!), on nüüd tühjendatud“.

1950-datel aastatel, mil rahvamaja tööd juhtisid Leida Palumäe, Ellen Uritam ja hilisem RAMi solist Konstan-

tin Kasekivi, andis kultuurielule värvi üle vabariigi tuntud rahvapilli- ja estraadiorkester Osvald Lepalaane juhatusel, naiskoor ja väga heade vokaalvõimeteiga laulusolist Elna Kuusemäe. Põnevatest isikustest on Kullamaa kultuurielule vedanud näitleja ja maalikunstnik Uko Alla ning Läänemaal tuntud kultuurielule Ulo Allkivi. Viljandi Kultuurikooli lõpetanu noore Maire Muru-Soosaare saabumisega Kullamaale aktiveerus kultuurielu märgatavalt. Tema algatatud HuKo klubi (huvitavate kohtumiste klubi)

tegevus, mis kestis ligemale 10 aastat, oli ülimalt populaarne. Oma suure panuse kogukonna kultuurielule on andnud hinnatud muusikud ja laulukooride dirigendid Taimo Terasmaa, Salme Tuisk, Erich Altmäe ja tänane väsimatu Ülle Tammearu. Näiteringi, rahvatantsu ja kultuurielule on juhendanud Eduard Riistop, Jüri Uustalu, Mai Hiiesalu, Juhannes Marleen, Siiri Mägi, Tiia Topper, Lea Teder, Mare Aavekukk, Anu Köster-Abiline, Linda Pärnpuu, Maria Mägi. Läänemaa vanim kultuurielule, mis aastani 1940 kan-

dis nime seltsimaja, seejärel rahvamaja ja aastast 1971 tänaseni kultuurimaja. Hoone läänepoolses tiivas on asunud korterid, täitevkomitee, külanõukogu, raamatukogu, kolhoosi kontor ning valla ametiruumid. Tänu tolleaegsete valla juhtide Heino Priimäe ja Urmas Toomingale sai maja 1996. aastal täielikult renoveeritud.

Kullamaa kultuurimaja tähistab oma 90. aastapäeva 28. novembril 2020.a. fotonäituse ja pidupäevakontserdiga, mis algab kell 15.00 meie auväärse kultuuritempli suures saalis.

Linnamäe beebikool alustas kahes vahetuses

Linnamäe Arenguselts, Eve Tamm-Hinno

Sel hooajal on kõik veidi teistmoodi ja nii alustas ka Linnamäe beebikool oma kauaoodatud grupitegevustega kahes vahetuses. Paus oli tõesti pikk, aga seda suuremat rõõmu taaskohtumise üle tundsid Lasi maja mängutappa kogunenud pisipõnnid ja nende emmed.

Vahva oli vaadata, kuidas viimastes varakevadistes beebikooli tundides veel põrandal roomanud lapsed tulid nüüd juba tipa-tapa omal jalal mängutoa uksest sisse. Lapsevanemad kinnitasid allkirjaga, et on kokku on tulnud turvaline, tervisest pakatav seltskond ning koostlustamine võis alata.

**Linnamäe beebikool käib koos teisipäeviti
I grupp alustab kell 9.00,
teine grupp kell 10.00.**

Et lapsed kahe grupi vahel kenasti jaotatud saaks, anna oma osalemisest kindlasti päev varem teada beebikooli juhendaja Angelale (tel. 527 2773).

Lõikuspidu Üdruma seltsimajas

Mai Jõevee, seltsi juhatusel

Traditsiooniliselt korraldab meie külaselts oktoobrikuu alguses lõikuspeo.

Meil on mitmeid traditsioone: nunnunäitus, toidu konkurss, kus ei puudu kartulipuder. Seekord oli söögilaulu kartulipuder koos mitmesuguste salatite ja pikkpoisiga. Konkurss oli ka küpsiste valmistamises, samuti alati konkurssil olnud tordid, plaadikoogid, toorsalatid, salatid. Üllatuseks laekus koguni 17 võistlustööd. Võitjaks tunnistati Emmaliin Jammer. Nunnunäitusel oli parim Helve Puda PANGA NUNNU - kenasti dekoreeritud suur kartul. Oli veel mitmesuguseid juurvilju, mis olid dekoreeritud. Näitust kaunistasid Klara Altmetsa lilleseaded. Muidugi ei puudunud ülisuur kõrvits. Päril NUNNU-kapsapead ei olnud, meie kandis kapsas vist eriti suureks ei kasva. Külalisteks oli seekord Järvakandi näitering, kes esitas lustaka loo „Peatus“. Mõnusa pillimeeste duo lugude järgi sai taantsu lõõdud. Meie pidu on nii populaarne, et tuli kohti laudadesse juurde panna. Tulemas on meie seltsimajas 10. korda I advendi tähistamine - INGLITE PÄEV. 29. novembril on kontsert, töötoad ja töötab kohvik ja detsembrikuu lõpus aastalõupidu.

Ackermanni rahvas tegutseb taas!

Küllike Valk

Martna kirikuõpetaja

Kolme aasta eest saime kutse tulla Tallinnasse Toomkirikusse, et saada aimu suurest kunstiajaloo uurimistööst – Tallinna Toompea meister Christian Ackermanni töödest üle Põhja- ja Lääne-Eesti.

Väikese Martna koguduse esindajatena olime meeldivalt üllatunud ja elevil tervedes, et meigi kirik sisaldab endas osa suurest ja imetlusväärsest loomingust. Tiina-Mall Kreem, Kunstimuuseumist, Hilkka Hiiop Kunstiakadeemiast tutvustasid projekti, mis algas Tallinnas EELK esinduskirikus Toompeal.

Kui tööühm teada andis, et edasi algavad uuringud juba maakirikutes, siis hõiskas Martna rahvas: „Järgmine peatus – Martna“. Ja nii oligi – järgmiseks jõutigi Martnasse. 2017. aasta mais uuriti ja sondeeriti, vaadeldi lähemalt ja kaugemalt. Martna kirikusse kogunesid puidust skulptuure uudistama kõik Martna lapsed! Olid ka täiskasvanud, sest nii lähedalt ei saa neid kujusid ju mitte kunagi tavaline kirikuline vaadata. Lapsed said ise arvata, mis värvi võiksid olla kõik tegelaste riided ja juuksed ja silmad. Uurijad jäid samuti kogetuga rahule. Martna kirikus olevad meistriteosed on heas korras ja sondeerimiste käigus leitud värviküllus tegi rõõmu neilegi.

Tänaseks päevaks on Martna kirikust Tallinnasse Niguliste muuseumisse ajutiselt hoiule antud 5 kuju. Suur Ackermanni näitus avatakse 5. novembril ja külastajatele 6. novembril. Avatuks jääb see kuni järgmise aasta kevadeni. Tallinnasse said saadetud aarded ka Lihula ja Karuse kirikust. Plaanis on korraldada huvilistele ühine sõit Tallinnasse seda ilu imetlema.

Pilt koguduse fotokogust

Discgolfi päev Kullamaa metsas

Mai Jõevee

Aasta tagasi sai valmis Kullamaa järve ääres 9 väravaga discgolfrada ja kohe sai korraldatud lahtised esivõistlused. Tänavu toimus võistlus juba teistkordselt.

Ilm oli imeilus. Osalejaid oli 34, osa neist juba päris profid, kes käivad erinevatel Eestimaa radadel harjutamas. Hästi esinesid ka Kullamaa koolipoisid, kes käivad harjutamas kodurajal. Osalejatele pakuti suppi, puuvilju, kohv kookide ja kringliga. Võistluste peaorganisaator oli Peep Jõevee.

Naistest olid parimad Märjamaa võistlejad. Võidukarika viis koju Katrin Roosi. Kohalikest parimad Anne-Liis Maasing, Mairi Priimägi ja Kersti Nõu.

Meestest sai võidukarika Egert Leht, järgnesid Ivo Rohula ja Kevor Jõgisalu.

Eraldi jagasime medalid veteranidele ja noortele. Noorte parimad: Rasmus Priimägi, Ronald Priimägi ja Albert Leht. Võitjatele karikad, parimatele medalid. Iga võistleja sai osalemise kohta tunnistuse.

Tore oli, et oldi väljas perekondade kaupa. Tooksi esile edukad pered, need on perekond Leht ja Priimägi. Üritust toetas Lääne-Nigula vald.

Raamatukogud ootavad

Armas vallaelanik, oled endiselt ülioodatud kasutama meie mõnusaaid kogusid. Uusi raamatuid tuleb iga kuu juurde heas valikus ja iga lugeja, nii suur kui väike, peaks leidma endale sobivat lugemist. Eelmisest vallalehest sai lõigata välja naljahõngulise raamatumärgu ja tuua see raamatukokku, et osaleda meeneloosis.

Kruus ja küünal ootavad raamatukogus **Pürksi lugejat Maie Arrot ja Oru lugejat Mare Treumani.** Täname osalemast!

Nüüd aga, räägib oma elust ja tegemistest Nõva Raamatukogu töötaja.

Nõva Raamatukoguhoidja auväärses ametis töötab juba 2 aastat Irmeli (**pildil**). Palume tal rääkida endast, Nõva raamatukogust, raamatukoguhoidjatööst ja oma plaanidest raamatukogus. Ja küsime niisama, et kuidas läheb.

Esiteks ütleksin, et alles kaks aastat. Vaadates minu eelkäijaid (Vilma 10 aastat ja Heli 25 aastat), siis mina olen veel sisseelamise perioodis.

Kust pärit oled, kas oled kohalik?

Nõva mõttes mitte. Olen üles kasvanud Sutlepa külas Noarootsis. Üks minu esimesi mälestusi on ühest päikesepaistelisest varakevade päevast kui me onutütreaga läksime leplikusse proovima kui kõva jää veel on. Praegu on sinna ehitatud Vabaajakeskus. Igatahes... lõppes see seiklus vett täis kummikutega. Ega me siis ju julgenud tuppa minna ja vanematele tunnistada, et olime pahandust teinud... Istusime maja ees trepil, võtsime kummikud jalast ja kuivatasime jalgu päikese käes.

Lasteaias ning koolis käisin Pürksis. Lasteaeda sõitsime tööliste bussiga. Bussisõit mulle ei sobinud. Tihti läks süda pahaks. Kooliajast ma seda muret ei mäleta.

Kellelt oled pärinud oma särtsaka oleku ja humorimeele?

Kust te sellist valeinfot olete saanud? Ma olen tegelikult väga

vaikne ja tagasihoidlik aga eeldatavasti olen siiski kõik oma iseloomujooned pärinud oma vanematelt. Vanavanematelt olen pärinud kõik head jooned (vana-isa oli pikk ja peenike ning ütleme viisakalt hõreda juuksekasvuga ja vanaema oli maadligi ning matsakas, tohutu juuksepahmakaga kauris naine). Ütleme nii, et tuul mind ära ei vii ja soengu sassi mineku pärast muretseda ei pea.

Miks kandideerisid Nõva Raamatukoguhoidjaks?

Midagi ju tuleb teha oma vaba aja-aga (*naerab*). Tegelikult tuli mul nagoonii sõita igapäevaselt Nõva vahet (laps Nõva Koolis) ja raamatukogu lahtioleku ajad sobisid. Minul oli vaja see aeg, kui laps koolis kuidagi täita ja Nõval oli vaja raamatukoguhoidjat. Miks mitte proovida?

Mida siis veel on õnneks vaja (*naerab*).

Kas raamatukogutöö vastas/ei vastanud ootustele? Miks? Mis on teisiti, kui arvasid?

Oskad ikka küsimusi esitada... Oh, vaata, kui raamatukogu kasutajana raamatukoguhoidja tööd vaadata, siis mis see ikka on... Tavaliselt on raamatukogus väga vaikne, vähe või mitte üldse inimesi ja ligipääs nii paljudele raamatutele. Puhtaku-juline paradiis!

Mis on teisiti... No lugeda pole ma üldse jõudnud. Vaid paar ilukirjanduslikku raamatut aastas. Kuigi Vilma tegi suure töo enne pensionile minekut ära – pani raamatud raamatukogu programmi on ikka midagi teha: raamatuid sorteerida, õigesse kohta tagasi panna, väiksemaid parandusi teha (rebenenud lehed jne), uue kirjandusega tutvumine, oma soovide edastamine Haapsalu keskkogule, kust meie raamatud tulevad (meil on leping Haapsaluga, kes tellides suuremates kogustes, saab ju soodsama hinnaga raamatuid), siis oli kolimine..., mahutasime end väiksemale pinnale ära. Sellega seoses tõstsin raamaturiiuleid ümber, et ikka rohkem riieid mahutada... Kes raamatukogus on käinud, on ka pappkaste igal pool näinud. Sorteerin välja neid raamatuid, mis vajaksid väheke rohkemat parandamist. Panen need eraldi kastidesse ja kui ku nagi olen suutnud terve kogu (meil ca 10 000 raamatut kirjade järgi) läbi vaadata, siis tahaks teha teiste raamatukoguhoidjatega sellise talgupäeva ja kasutaks kohe nende teadmisi ära. Jätaks alles katkistest raamatutest need, mis on lugemisväärtuslikud ja parandaks need

ära (käisin eelmine kevad ühel huvitaval koolitusel, kus õpetati kergemaid raamatute parandustöid tegema) ja ülejäänud katkised raamatud kannaks oma kogust maha. Mul on veel lasteraamatud jäänud (sügav ohe). Lõpp paistab. Nii ongi need aastad läinud. Vaatan nukralt raamaturiiuleid... nii palju raamatuid, mida ma pole lugenud ja millest ma midagi ei tea. Proovi siis soovitada! Tuleb lugeja sooviga: „Anna mulle midagi head, midagi kerget, midagi põnevat.“

ja tunned, kuidas peas on üks hall karv juures... Ikka tahad ju, et lugeja saaks soovitu ja läheks rõõmsas tujus koju lugema. Ja lõpuks kui mõte täitsa kokku jookseb, siis tuleb kudumine kätte võtta. Aitab alati.

Käid täienduskoolitusel rahvusraamatukogus. Nimeta, millised teadmised on seal töepoolset raamatukogutöös vajalikuks osutunud.

Käisin. Eelmisel õppeaastal käi-

sin ühe-aastaselt kutsekoolitusel Rahvusraamatukogus, kuna mul puudub ju raamatukoguhoidja kutse või vastav kõrgharidus. Lõpetasin sel kevadel. Oktoobris oleks olnud esimene võimalus kutset taotleda, kuid tunnen, et vajaksin veel veidi kogemusi enne, kui kutset taotlema hakkaks. Tunnen, et raamatute kirjeldamine, liigitamine ja märksõnastamine on mul veel üsna nõrk. Vajab harjutamist. Näiteks ei oska ma peast ISBN koodi otsustada. Tean vaid, et esimesed neli on maa kood, siis peaks tulema kirjastuse kood, ja seeria, aga jah...

Raamatukogudelt nõutakse nii palju enam kui ainult raamatute laenutamist. Hunt Kriimsilma üheksa ametit. Väikese raamatukoguhoidja peab kõigega hakkama saamiseks olema lausa superinimene. Suured raamatukogud saavad tänu suuremale eelarvele lubada rohkem inimesi, kes spetsialiseeruvad vaid teatud osale. Meie aga... saame ise kõigega hakkama (*naerab*).

Eks see kõik, millest räägiti on kasuks tulnud. Kui mitte otseselt siis pikema plaani tegemisel. Suurema osa ajast vaatad, et saad „üks päev korraga“ hakkama aga üldpilt ja suund võiks ka selged olla... kuhu-poole siis „üks päev korraga“ liigutud saab.

Milline on Nõva Raamatukogu roll kohalikus kogukonnas?

Ma pole selle peale isegi mitte mõelnud. Raamatukogu on raamatukogu – koos postipunkti ja kooli-raamatukoguga. Lapsed käivad vahetundide ajal raamatukogus kott-toolides mõnulemas, ajalehti

lugema tulnutele pakun ka kohvi ajalehe kõrvale. Ilusate silmade eest võib ka kohvi kõrvale kommi või küpsist saada (*naerab*). Ma loodan, et see on koht, kuhu kõik tunnevad, et saavad tulla ja olla. Olen ka kooliraamatukoguhoidja.

Kas lapsed loevad?

See on sama hea küsimus kui see, kas kõigil puudel on lehed (*naerab*). On neid, kes lausa neelavad neid raamatuid, mis neid huvitavad. Ei jõua teistest raamatukogudest ka puuduolevaid osi laenata nii kiiresti, kui vaja oleks ja on ka neid, kes raamatu viimases hädas kätte võtavad.

Näiteks üks soovis Kalevipoja väga lühikest versiooni kuna järgmisel päeval oli koolis vaja juba seda raamatut vastata. Samas on ka nii 10-11 aastaseid, kes on Harry Potteri kõik osad läbi lugenud.

Räägi oma plaanidest raamatukogus.

Kindel, et vallalehes nii palju ruumi on? (*naerab*) Unistused oleks vist parem sõna. Põhimõtteliselt sooviksin raamatukogu rohkem selliseks kogukonnakeskuseks muuta. Et siin saaks kaugtööd teha, huviringe läbi viia, lihtsalt sõprade või tuttavatega kokku saada, kohvitada ja lobiseda. Lisaks praegustele raamatukogu võimalustele. Selleks aga on raamatukogule ruumi juurde vaja.

Sisulise poole pealt kui ruumiline pool on lahendatud, siis võiks kui kaasatulijaid on, võtta ette reisi ümber maailma. See on mitme-aastane tegevus. Valiks mingiks ajaks mingi maa, loeks selle maa kirjandust, tutvuks selle maa toidu- ja muu kultuuriga, teeks sellel maal levinud käsitööd ja liiguks siis järgmisele maale. See mõte on mul juba veidi aega mees mõlkunud, kuid praegu pole selleks veel õige aeg. Tegutseda võiks hakata ka raamatuklubi. Ma tean, et seeniorite hulgas põhimõtteliselt see toimub juba. Keegi loeb mingit raamatut, mis talle väga meeldib ja siis käib see raamat käest-kätte kuni kõik on selle läbi lugenud. Aga ega kõike ei saa ka välja rääkida, midagi peab jääma ka saladuseks..

Aitäh, Irmeli, jõudu ja pealehakkamist ning kohtumiseni Nõva Raamatukogus.

Ja lõpetuseks valik meie raamatukogudesse saabunud uudiskirjandusest:

Militaarne nädalalõpp Martna Raamatukogus

26 – 30. oktoobril võis Läänemaa raamatukogudes kohata külalisesinejaid, kelle hulgas sai seekord näha ka „laigulist“ tooni inimesi. Kui otsa tegid lahti 27. oktoobril kaitseliitlased ja naiskodukaitsjad Haapsalu Raamatukogus, siis reedel, 30. oktoobril olid Martna Raamatukogus kohal Hardi Rehkalt ja Eda Loik. Sinna vahele mahtus ka elupõlise kaitseliitlase Neeme Suure sooritus Palivere Raamatukogus, kuigi ta seekord oli maskeeritud ennast volikogu esimehe tiitliga.

Kuu aega varem helistas mulle raamatukogu direktor Anu Huusi küsimusega, et kas ma oleksin selle aasta külalislaenutaja. Loomulikult olin nõus, sest mida imet seal ikka teha tuleb! Järgmisena pakkus Anu välja, et kuna raamatukogu ja lasteaed on ühe katuse all, siis võiks midagi selle päeva raames pakkuda ka mudilastele. Siis sain aru, et asi kisub keeruliseks. Aga õnneks tuli appi noorte instruktor Eda Loik, kes selle vastutusrikka osa enda kanda võttis.

Ja nii ma siis võtsingi 30. oktoobri hommikul suuna Martna Raamatukogu poole.

Sain kiire ülevaate asjadest, mida sellel päeval tegema peab. Kui ma varem arvasin, et olen lihtsalt sotsiaalne tüüp leti taga, siis kastitais raamatuid ja perioodikat, mis tuli registreerida, tõi mind kiiresti maa peale tagasi ning tuli tööle hakata.

Ja siis tulid lugejad, lapsed, postiljon (raamatukogus asub ka postipunkt), inimesed pak-

kidega, jälle lugejad ja kell saigi 12.00, mis tähendas seda, et minu tööleping lõppes selles ametis.

Lahkudes jäi maha lastele antud lubadus, et tuleme neile jälle külla ja raamatukogu poole pealt tuleb üle vaadata perioodika tellimiseks mõeldud raha, sest huvi ajakirjade ja ajalehtede vastu on tõeliselt suur.

Hardi Rehkalt
Pilt: Aire Aljaste

KONTSERT + ÕHTUSÖÖK **LÄÄNEMAA TOIDUNADAL 2020**

PUULUUP
ROOSTA PUHKEKÜLAS

14. NOVEMBER
KELL 19.00 RESTO SAALIS

pilet 35 €
PILETILEVI

lisainfo www.roosta.ee

sünnipäevakontsert
28. novembril kell 15.00

Esinevad:
• Mari Sarv, Siiri Mägi
• „Kullamaa Kullakesed“ ja Lea Teder
• „Kullamaa kuldseid hääled“ ja Ülle Tammearu
• Külalisena Helen Lepalaan Estonia Rahvusooperist
• Kullamaa Muusika Seltsi sõprade instrumentaalsambel
• Anneli Kadakas - lookpillid • Andri Villenthal - bass
• Jüri Kõlvart - klavipillid • Mati Tibar - flööt, klarnet, saksofonid
• Loit Lepalaan - trompet, flügelhorn

Kontsert on kõigile tasuta

27. novembril kl 19
Pürksi kultuurimajas

Valgre 21. sajandil
Salongiõhtu

Raimond Valgre
tuntumaid ja
vähemtuntumaid
laule esitab Fred
Rõigas
muusik, laulja ja
arranžeerija

Tantsuks ansambel
"Everest"

Laudade ettetellimine kuni
23.nov. Info tel. 5200913
Pilet 5,00

Avatud puhvet!

TREENINGUD ORU KOOLI VÕIMLAS

E			18:00-20:00	jõusaal
T	19:00-19:50	lihastraining	18:00-20:00	jõusaal
K			18:00-20:00	jõusaal
N	18:15-19:15	lihastraining kangiga	18:00-21:30	jõusaal
	19:30-21:30	võrkpall* (rahulik trenn)		
P	18:00-20:00	võrkpall* (edasijõudnud)	18:00-20:00	jõusaal

* Võrkpalli treeningud käivituvad niipea, kui saaliremont seda võimaldab (Lauri Lilleoks 53430708).
Jälgi infot treeningute kohta ka Oru Spordiklubi FB lehel.

ORU SPORDIKLUBI

MUUSIKAAGENTUUR
FOLK MASSIDESSE ESITLEB
HARTWIN DHOORE

PLAADIESITLUSTUUR
'WATERMAN'

24/10 VIRU-NIGULA RAHVAMAJA
05/11 TARVASTU AVATUD NOORTEKESKUS
08/11 TÕSTAMAA RAHVAMAJA
13/11 KÄRLA RAHVAMAJA
14/11 NÕMME VAREPI VILLA

19/11 PÜRKSİ KULTUURIMAJA
20/11 KULLAMAA KULTUURIMAJA
28/11 RAHNU RAHVAMAJA
11/12 HAANJA RAHVAMAJA
20/12 VILJANDI SAKALA KESKUS

WWW.HARTWINDHOORE.COM / WWW.FOLKMASSIDESSE.EE

Osakond, mis ei andnud alla

Pälvvere raamatukogus
19.11 kell 19.00

Taebla raamatukogus
28.11 kell 17.00

ENNISTE
EESTI PARIM METSAMAJANDAJA

Kasvava metsa, metsamaterjali, metsakinnistute ost ja raietööde teostamine.

ESIMENE NÕUSTAMINE TASUTA!
Kuni 5000 eurot on igal aastal maksuvaba metsamaterjali müügil.

Tel. 56 694 989, Sven Köster

02.12.2020 toimub Haapsalu Sotsiaalmajas Tallinna Kuulmisrehabilitatsiooni Keskuse vastuvõtt vaegkuuljatele.

Vajalik on eelregistreerimine telefonil 524 0325 Silvi Kallemets, Lääne Vaegkuuljate Ühing

EXIDE

Kõhale suured valgus kvaliteetseid ja vastupidavaid Exide akusid.
77ah/760A-75E
64ah/640A-64E
100ah/900A-95E
Kõhale olemas ka AGM akud.

Läänemaa parim talverehvide valik ja soodsad hinnad!
Näiteks:
Hankook I Pike RS2W429 205/55R16 naast-70€
Formula Ice by Pirelli 205/55R16 naast 48€

195/65R15 Hankook I Pike RS2 W429 naast 52€
195/65R15 Formula Ice by Pirelli 47€

Lisaks väga suur valik veel teisi tootjaid ja erinevaid mude. Enne kui otsustate teha meile pakumist. Pöörake teha parima hinna! Saadaval ka kasutatud rehvid!
Broneeri rehvi vahetus 56211069.garaaz@martna.com või Facebookis.

KUULUTUSED

Ostame talumaja koos metsa või põllumaaga. Hooned võivad vajada põhjalikku remonti.

Telefon 5666 9006

Noor perekond soovib mere lähedale, looduskunisse kohta soetada maad suvekodu jaoks või unarusse jäänud talukohta. Ainult otse omanikult.

Tel 512 3344,
e-mail: kristjan.novitski@gmail.com

LINNAMÄE JÕULULAAT

12. DETSEMBRIL
KELL 11-14

LASI MAJA
I JA II KORRUSEL

KONTAKT 5667 9002